

N:o 57.

Ank. till Riksd. Kansli d. 5 April 1869, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående Postverkets utgiftsstaten för år 1870.

(2:dra U. A.)

Uti ofvanberörda den 5 sistlidne Februari aflättna och under N:o 18 i första samlingen af Bihang till Riksdagens Protokoll införda proposition har Kongl. Maj:t till en början meddelat, att Riksdagens uti skrifvelse den 13 Maj nästlidet år, angående regleringen af utgifterna under Riksstatsens sjunde Hufvudtitel, gjorda underdåniga anhållan, att postverkets från äldre tid reserverade fond af räntebärande obligationer skulle under vissa vilkor öfverlemnas till Riksgälds-kontoret och att General-poststyrelsen måtte i näder anbefallas att till Statskontoret öfverlemba å postmedlen uppkommande besparingar och öfverskott, blifvit af Kongl. Maj:t i näder bifallen samt vederbörande medelst nådigt Bref den 24 sistlidne Juli förständigade om Kongl. Maj:ts i dessa afscenden meddelade beslut.

Med anledning af Riksdagens i samma skrifvelse gjorda framställningar, rörande dels post- och telegrafverkens förening under en gemensam styrelse dels öfverflyttande till Riksstatsens nionde Hufvudtitel af postverkets pensions- och indragningsstater, hade Kongl. Maj:t anbefallt cheferne för post- och telegrafverken att i underdånighet inkomma med utredning i fråga om dessa verks förening under en gemensam styrelse; men som det utlåtande, bemålde båda chefer till följd deraf afgifvit, till Kongl. Maj:t inkommit först den 29 nästlidne December, och denna omfattande fråga alltså icke kunnat hinna att efter vederbörlig beredning blifva föremål för nådig pröfning i sammanhang med öfriga på statsregleringen för år 1870 inverkande frågor, samt då dessutom det förväntade förslaget till ny poststadga ännu ej till Kongl. Maj:t inkommit, och frågan om öfverflyttande till nionde Hufvudtiteln af postverkets pensions- och indragningsstater icke lämpligen kunde prövas annat än i sammanhang med nyssberörda poststadga, så hade Kongl. Maj:t icke varit i tillfälle att för Riksdagen framlägga någon normalstat för postverket, utan endast

en stat för år 1870, uti hvilken postverkets pensions- och indragningsstater å sin hittills varande plats bibehållits.

Beträffande åter Riksdagens anhållan att, intilldess en normalstat kunde varda slutligen fastställd, embeten och tjänster vid postverket måtte endast på förordnande och tillsvidare tillsättas, så — och efter det Kongl. Maj:t redan den 24 Mars nästlidet år förordnat, att uti de fullmagter, som dädanefter af Kongl. Maj:t utfärdades för postdirektörer, postinspektörer, postkommisarijer och postmästare, skulle intagas det förbehåll, att den genom fullmagten utnämnde vore skyldig underkasta sig den förflyttning i afseende på tjänstgöringsort och den förändring i aflöningsvilkor, hvartill en ny poststadga och i sammanhang dermed vidtagen förändrad klassindelning af postanstalterna kunde föranleda, samt Generalpoststyrelsen den 30 påföljde April underdånigst hemställt, huruvida icke enahanda förbehåll borde tillsvidare intagas i de förordnanden å postexpeditörstjänster, som dädanefter af Generalpoststyrelsen utfärdades, — hade Kongl. Maj:t efter bemälda styrelsens hörande, medelst nådigt Bref den 7 sistlidne Augusti, jemte förklarande att vid inträffande ledigheter af sådana embeten vid postverket, hvilka af Kongl. Maj:t sjelf tillsattes, Kongl. Maj:t ville i hvarje särskildt fall taga i nådigt öfvervägande, om och i hvad mån någon föreskrift i anledning af Riksdagens omförmälda framställning erfordrades, tillika funnit godt anbefalla Generalpoststyrelsen att, intilldess en normalstat för postverket framdeles blefve fastställd, vid tillsättande af öfriga ledigblifvande tjänster vid nämnda verk, tillförbinda tjänstemännen att underkasta sig den förändrade reglering i afseende på aflöningsvilkor och tjänstgöring, som framdeles kunde varda beslutad, samt särskildt hvad anginge postexpeditörer äfven den förflyttning i afseende på tjänstgöringsort, hvartill en ny poststadga och i sammanhang dermed vidtagen förändrad klassindelning af postanstalterna kunde föranleda.

Hvad angår det af Kongl. Maj:t för dess del gillade förslag till postverkets utgiftsstater för år 1870, hvilket med högstberörda nådiga Proposition blifvit till Riksdagens pröfning öfverlemnadt, så, ehuru i berörda förslag blifvit å aflöningsstaten uppförda åtskilliga nya och tillökade anslag, har dock, synnerligen genom föreslagna nedsättningar i anslag å omkostnadsstaten, slutsumman af samtliga staterna för år 1870 ansetts kunna inskränkas till samma belopp, hvartill den för innevarande år fastställda staten uppgår; och har i öfverensstämmelse dermed Kongl. Maj:t uti den nådiga Propositionen angående Statsverkets tillstånd och behof föreslagit, att det under sjunde Hufvudtiteln uppförda kontanta anslag, *förslagsvis* beräknadt att af postmedlen direkte utgå till *postverket*, måtte bestämmas till 2,250,000 R:dr och således bibehållas vid samma belopp, hvarmed detsamma i Riksstaten för närvarande finnes uppfördt.

Postverkets för år 1869 fastställda utgiftsstater sluta på följande summor, nemligen:

aflöningsstaten	R:dr	609,950: —
indragningsstaten	„	19,609: 50.
pensionsstaten	„	18,600: —
omkostnadsstaten	„	1,564,500: —
oförutsedda utgifter	„	25,000: —
afkortningar och restitutioner m. m.	„	12,340: 50.

eller tillsammans R:dr 2,250,000: —

Hvad först beträffar *aflöningsstaten*, hvarå enligt Kongl. Brevfen den 11 och 18 sistlidne Juni tillkommit 1,200 R:dr till aflönande af ytterligare två vaktmästare vid Göteborgs postkontor samt 1,200 R:dr till aflönning för expeditörerna vid de nyinrättade postexpeditionerna i Molkom och Österby, hvaremot enligt Kongl. Brevfet den 1 sistlidne Maj afgått 800 R:dr, expeditörens aflönning vid den indragna postexpeditionen i Laxå, så att för närvarande anslagen å denna stat utgöra 611,550: —

har Kongl. Maj:t härutinnan föreslagit följande nya eller tillökade anslag, nemligen:

för en reklimationsbyrå: lön och tjänstgöringspenningar åt en föreståndare	1,600: —
till skrivarebiträden vid 59 postexpeditioner, hvilka sakna förmånen af dylikt anslag	11,800: —
till aflönande vid förefullande behof af tillfälliga biträden, anställda på grund af 43 § i nämnda Instruktionen den 6 November 1863	10,000: —
till aflönning åt extra resepostexpeditörer	10,800: —
hvilket anslag sammanförts med det å Staten förut medgifna anslag för resepostexpeditörers aflönande.	
till aflönande af en vaktmästare vid hvardera af postkontoren i Jönköping, Upsala, Carlstad, Sundsvall, Gefle och Linköping	3,000: —
till aflönande af poststationsföreståndare, en förhöjning i nu uppförda anslag af	10,000: —
till brefbärarens aflönande, en tillökning i nuvarande anslag af	2,000: —
samt till ersättande, i enlighet med de i Kongl. Brevfet den 21 April 1865 fastställda grunder, af uppkommande minskning i postförvaltarens sportelinkomster, en tillökning i det för sagda ändamål å gällande stat medgifna anslag af	2,000: —

Med iakttagande af samtliga ofvannämnda tillökningar skulle aflöningsstaten för år 1870 sluta sig på en summa af R:dr 662,750: —

Hvad derefter angår *indragningsstaten*, för år 1869 fastställd till 19,609 R:dr 50 öre, har densamma blifvit *minskad* med de personela anslag, som under år 1868 af lidne Kontorsskrifvaren vid härvarande postkontor Hallström i lifstiden med 200 R:dr och till Postmästare i Smedjebacken utnämnde förre Postexpeditören i Änåset Skotte med 700 R:dr å denna stat åtnjoto, men *ökad* med den i Kongl. Brevfet den 14 sistlidne Juli Postkommisarien i Ystad, Öfverstelöjtnanten Nilsson för honom frångången förmån såsom disponent af dervarande posthus tillagd personel ersättning af 150 R:dr, efter hvilka förändringar denna stat slutar på 18,859 R:dr 50 öre.

Beträffande vidare *pensionsstaten*, för innevarande år fastställd till 18,600 R:dr, har densamma blifvit *minskad* dels med den pension under år 1868 af lidne förre Postmästaren i Marstrand Olbers derå åtnjutit med 800 R:dr och dels med en del af den pension, som genom Kongl. Brevfet den 24 Januari 1862 tillagts af lidne Postiljonen Sundboms enka och barn, de sednare till dess de uppnått 15 år, nemligen 20 R:dr, hvarigenom denna stat för närvarande belöper sig till 17,780 R:dr. För beredande af understöd åt brefbärare, hvilka icke vidare anses tjänstbara, har Kongl. Maj:t föreslagit uppförande å pensionsstaten af ett särskildt anslag af 3,000 R:dr, hvarigenom denna stat skulle sluta sig på en summa af 20,780 R:dr.

Slutligen har i fråga om förslagsanslagen på *omkostnadsstaten*, för år 1869 beräknade och fastställda till 1,564,500 R:dr, å anslaget till kontorshyror och expenser *afgått* hälften af förra anslaget härtill för Gefle postkontor 400 R:dr, och hela anslaget till indragna postexpeditionen i Laxå 150 R:dr, men *tillkommit* för nyinrättade postexpeditionerna i Molkom och Österby 300 R:dr, hvarigenom summan af anslagen på denna stat för närvarande utgör 1,564,250 R:dr. Detta belopp har nu i följd af inträdda förändrade förhållanden ansetts kunna nedsättas genom minskning af nedannämnda anslag med följande belopp, nemligen:

anslaget till postiljonsbeklådnader med	R:dr 5,000: —
” ” underhållande af sjöpostförbindelsen mellan Sverige och Preussen med	” 45,000: —
” ” underhållande af sjöpostförbindelse mellan Göteborg och England, hela anslaget därför	” 9,000: —
” ” kostnaderna för utrikes brevexlingen med	” 20,000: —
	<hr/>
tillsammans	R:dr 79,000: —

Deremot hafva nedannämnda anslag visat sig behöfva ökas med följande belopp, nemligen:

anslaget till kontorshyror och expenser med	1,650: —	
” till provisioner åt postförvaltare	8,500: —	
” till resetraktamenten för jernvägsresepostexpeditörer med	13,000: —	
” till ved och belysning med	2,000: —	
” postiljoners beväring med	1,000: —	R:dr 26,150: —

Skilnaden mellan ifrågasatt minskning och förhöjning i anslag å omkostnadsstaten utgör således ” 52,850: — med hvilket belopp den närvarande staten skulle minskas, hvarigenom densamma komme att sluta sig på en summa af 1,511,400 R:dr.

Anslaget till postföringskostnader har af angifna orsaker ansetts böra till oförminskadt belopp 770,000 R:dr i staten qvarstå, dervid detsamma dock, till närmare upplysning om dess användande, blifvit fördeladt i följande särskilda anslag, nemligen:

för postbefordringen å jernvägarne	R:dr 140,000: —
” diligens- och postbefordringen å landsväg	” 610,000: —
” sjöpostbefordringen mellan andra inrikes orter än Gotland och fasta landet (dertill särskildt anslag förut är i staten upptaget)	” 20,000: —
	<hr/>
tillsammans	R:dr 770,000: —

Då till de sålunda för år 1870 föreslagna utgifterna:

å aflöningsstaten	R:dr 662,750: —
” indragningsstaten	” 18,859: 50.
” pensionsstaten	” 20,780: —
” omkostnadsstaten	” 1,511,400: —

lägges det af Kongl. Maj:t enligt Riksdagens hemställan sedan fastställda anslag:

för oförutsedda utgifter	” 25,000: —
och beräknas för afkortningar	” 11,210: 50.

så uppkommer ett sammanräknadt belopp af R:dr 2,250,000: — eller samma summa, hvartill utgifterna vid postverket för år 1869 blifvit af Kongl. Maj:t och Riksdagen beräknade och fastställda.

Stats-Utskottet, till hvars förberedande behandling förevarande nådiga Proposition blifvit remitterad, har fått emottaga såväl de till ärendet hörande handlingar, som äfven de af vederbörande meddelade särskilda upplysningar, som för bedömande af åtskilliga frågor ansetts behöfliga. Med ledning häraf samt på grund af de skäl, som äro i den nådiga Propositionen anförda till stöd för dels redan vidtagna, dels föreslagna förändringar och tillägg uti de för innevarande år fastställda staterna för postverket, har Utskottet funnit sig böra till Riksdagens bifall förorda det af Kongl. Maj:t nu framlagda förslag till nämnda verks utgiftsstat för 1870, utom i hvad detsamma rörer dels en förhöjning i det på aflöningsstaten förekommande anslaget till postexpeditioner af 11,800 R:dr, att användas till skrifvarebiträden åt 59 postexpitörer, hvilka hittills saknat dylik förmån, dels upptagande å samma stat af 3,000 R:dr till aflönande af en vaktmästare vid hvardera af postkontoren i Jönköping, Upsala, Carlstad, Sundsvall, Gefle och Linköping, dels uppförande å pensionsstaten af 3,000 R:dr för beredande af understöd åt brefbärare, hvilka icke vidare anses tjenstbara.

I afscende på förstnämnda anslagsförhöjning är visserligen anfördt, att de i förhållande till lefnadsbehofven nog karga aflöningsförmåner, som tillfölla postexpeditionernas föreståndare och, till stor del beroende af sportler, för de flesta nedgingo, på samma gång göromålen och ansvaret för dem ökades, icke medgäfvade dessa tjänstemän att aflöna tillräckligt antal och fullt dugliga biträden, hvarigenom, när vid inträdande förändringar i posternas gång en besvärligare tjänstgöring, om än ibland endast af öfvergående beskaffenhet, blefve en och annan sådan postanstalt ålagd, kunde hända att förändringen af brist på tillräcklig arbetskraft komme att förfelas och allmänhetens intresse att åsidosättas. Af det nu anförda synes emellertid framgå, att de åberopade olägenheterna icke förekomma vid alla expeditioner, åtminstone icke i lika hög grad på alla ställen. Detta har gifvit anledning ifrågasätta, huruvida de påpekade förhållandena innebära giltiga skäl till en för samtliga ifrågavarande postexpeditörer lika stor löneförhöjning. Om vid inträdande förändring i posternas gång en besvärligare tjänstgöring må blifva en och annan postexpedition ålagd, eger dessutom General-poststyrelsen, jemlikt 43 § i gällande instruktion, rättighet använda tillfälliga biträden, för hvilkas aflönande ett särskildt förslagsanslag blifvit å aflöningsstaten uppfördt. Beträffande anslaget till sex vaktmästarelöner, genom hvars beviljande i sjelfva verket skulle beredas en löneförbättring åt de ifrågavarande postkontorens föreståndare, hvilka hittills haft åliggande att sjelfve bestrida den underordnade personalens aflöning, synes det Utskottet, som skulle behöfligheten af ett sådant anslag lämpligare böra komma under pröfning i sammanhang med bestämmande af löneförmånerna vid de särskilda postkontoren. Utskottet har derföre trott förenämnda två anslagsfrågor böra tillsvidare uppskjutas, för att komma i öfvervägande vid uppgörande af förslag till normalstat för postverket. Utskottet har icke heller nu ingått i någon detaljerad pröfning af de å aflöningsstaten uppförda särskilda lönebeloppen, af skäl att en sådan omfattande granskning lämpligast bör ega rum vid den slutliga behandlingen af nyssnämnda, redan nästa år förväntade normalstat.

Hvad åter angår uppförande å pensionsstaten af anslag för understöd åt brefbärare, hvilka icke vidare anses tjenstbara, så hafva vid den ifrågasatta bestämnelsen, "att ordinarie brefbärare, hvilken 25 år varit i postverkets tjänst använd, må, när för brefbäringens behöriga besörjande sådant finnes behöfligt, kunna af General-poststyrelsen frikallas från vidare tjänstgöring mot tillgodonjutande från postmedlen under sin återstående lifstid af ett årligt understöd af 350 R:dr, intilldess

han i behörig ordning kan erhålla afsked med pension samt derefter skilnaden mellan nämnda belopp och den pension, som kan honom tillkomma,“ betänkligheter förekommit deremot, att stadganden rörande styrkt sjuklighet, viss upphunnen lefnadsålder m. m. dylikt icke gjorts till vilkor för rättighet att komma i åtnjutande af det föreslagna understödet, hvilken förmån enligt förslaget skulle kunna komma brefbärare till godo vid tidigare ålder än den, vid hvilken andra med dem likställda Statens tjänare undfå pensioner. För den händelse en brefbärare innan upphunnen pensionsålder skulle befinnas af en eller annan orsak förhindrad att såsom vederbör bestrida sin befattning, har detta dessutom antagits böra endast undantagsvis förekomma, och har derföre blifvit ifrågasatt, huruvida icke en dylik olägenhet heldre borde afhjelpas genom ett tillfälligt understöd än genom en för alla brefbärare gemensam pensionsförmån. Äfven med denna frågas afgörande torde derföre böra tillsvidare anstå, då densamma framdeles kan komma i betraktande i sammanhang med nyssnämnda normalstat.

Slutligen har Utskottet, beträffande den af Kongl. Maj:t beräknade slutsumman af postverkets utgifter för år 1870, ansett någon förändring deri icke böra vidtagas med anledning af ofvan ifrågasatta ändringar i Kongl. Maj:ts förslag, hvarföre anslaget till oförutsedda utgifter ansetts böra ökas med ett jemnt tal, motsvarande minskningen å aflönings- och pensionsstaterna, men anslaget för afkortningar, restitutioner m. m. minskas med ett för slutsummans jemnade erforderligt belopp.

Med iakttagande af nyssnämnda ändringar skulle hufvudsummorna uti postverkets stat för år 1870 komma att blifva:

aflöningsstaten	R:dr	647,950: —
indragningsstaten	”	18,859: 50.
pensionsstaten	”	17,780: —
omkostnadsstaten	”	1,511,400: —
oförutsedda utgifter	”	43,000: —
afkortningar, restitutioner m. m.	”	11,010: 50.
	tillsammans R:dr	2,250,000: —

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Utskottet:

1:o att Riksdagen måtte godkänna upptagande i 1870 års stat af de utaf Kongl. Maj:t redan vidtagna, ofvan omförmälda förändringar i aflöningsstaten.

2:o att Riksdagen måtte bifalla, att å aflöningsstaten för år 1870 uppföras följande af Kongl. Maj:t föreslagna nya eller tillökade anslag, nemligen:

- a) för en reklimationsbyrå: lön och tjänstgöringspenningar åt en föreståndare 1,600 R:dr;
- b) till aflönande vid förefallande behof af tillfälliga biträden, anställda på grund af 43 § i nädiga instruktionen den 6 November 1863, 10,000 R:dr;
- c) till aflönning åt extra resepostexpeditörer 10,800 R:dr;
- d) till aflönande af poststationsföreståndare 10,000 R:dr;
- e) till brefbärares aflönande 2,000 R:dr; och
- f) till ersättande, i enlighet med de i Kongl. Brefvet den 21 April 1865 fastställda grunder, af uppkommande minskning i postförvaltares sportelinkomster 2,000 R:dr.

3:o att det af Kongl. Maj:t föreslagna anslag af 11,800 R:dr till skrivare-biträden vid 59 postexpeditioner icke för närvande må af Riksdagen bifallas.

4:o att det af Kongl. Maj:t föreslagna anslag af 3,000 R:dr till aflönande af en vaktmästare vid hvartdera af postkontoren i Jönköping, Upsala, Carlstad, Sundsvall, Gefle och Linköping icke för närvarande må af Riksdagen bifallas.

5:o att indragningsstaten, med iakttagande af ofvan anmälda förändringar, måtte för år 1870 bestämmas i enlighet med det af Kongl. Maj:t beräknade belopp till 18,859 R:dr 50 öre.

6:o att det af Kongl. Maj:t föreslagna anslag af 3,000 R:dr för beredande af understöd åt brefbärare, hvilka icke vidare anses tjänstbara, icke för närvarande må af Riksdagen bifallas.

7:o att pensionsstaten, med iakttagande af ofvannämnda minskningar, måtte för år 1870 bestämmas till 17,780 R:dr.

8:o att Riksdagen, med godkännande af ofvanberörda, redan vidtagna förändringar i omkostnadsstaten, måtte medgifva, att, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, nedannämnda anslag för år 1870 nedsättas med följande belopp, nemligen:

- a) anslaget till postiljonsbeklädnader med 5,000 R:dr;
- b) anslaget till underhållande af sjöpostförbindelsen mellan Sverige och Preussen med 45,000 R:dr;
- c) anslaget till underhållande af sjöpostförbindelsen mellan Göteborg och England med 9,000 R:dr; och
- d) anslaget till kostnader för utrikes brevexlingen med 20,000 R:dr.

9:o att, i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, nedanstående anslag måtte för år 1870 höjas med följande belopp, nemligen:

- a) anslaget till kontorshyror och expenser med 1,650 R:dr;
- b) anslaget till provisioner åt postförvaltare 8,500 R:dr;
- c) anslaget till resetraktamenten för jernvägsresepostexpeditörer med 13,000 R:dr;
- d) anslaget till ved och belysning med 2,000 R:dr; och
- e) anslaget till postiljoners beväring med 1,000 R:dr.

10:o att anslaget till oförutsedda utgifter måtte för år 1870 höjas med 18,000 R:dr till 43,000 R:dr.

11:o att för jemnande af slutsumman anslaget till afkortningar, restitutioner m. m. måtte nedsättas med 200 R:dr till 11,010 R:dr 50 öre; samt

12:o att det under sjunde Hufvudtiteln uppförda kontanta anslag, *förlagsvis* beräknadt att af postmedlen direkte utgå till postverket, måtte för 1870 bestämmas till 2,250,000 R:dr.

Stockholm den 5 April 1869.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arvid Fr:son Posse.

Reservation:

vid 4:de punkten, deruti Utskottet afstyrkt anvisande af sex vaktmästarelöner:

af Herrar *F. Schartau* och *C. Hammarhjelm*.

Friherre *C. Beck-Friis* har begärt få antecknad, att han icke deltagit i ärendets behandling hos Utskottet.

N:o 58.

Ank. till Riksd. Kansli d. 5 April 1869, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om anslag för fullbordande af ett sammandrag öfver Riksstaterna för åren 1835—1869.

(2:dra U. A.)

Herr *Per Nilsson* från Malmöhus län har uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 172) föreslagit, att Riksdagen ville bevilja ett extra anslag af 500 R:dr att utgå under 1869 såsom uppmuntran till Kammarsskrifvaren i Statskontoret *P. Håkansson*, med vilkor att fullborda och till nästa års Stats-Utskott öfverlemnade ett af den sednare påbörjad *sammandrag öfver Riksstaterna* för åren 1835—1869, tillika utvisande ändamålet, hvartill de särskilda belopp, som tillkommit på hvarje anslag, & alla hufvudtitlarne blifvit anvisade.

Då ifrågavarande arbete, hvaraf Utskottet tagit kännedom, ännu icke framskridit så långt, att deraf kan bedömas, huruvida detsamma kan komma att medföra den nytta, dermed afses, och i hvad mån det må vara förtjent att med allmänna medel understödjas, hemställer Utskottet,

att Herr *Per Nilsson*s förevarande motion icke måtte bifallas.

Stockholm den 5 April 1869.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arvid Fr:son Posse.